

ARJESSA MUKANA

Kuva vasemmalla: Kalevi Raitia toivoo voivansa jonakin päivänä keskittyä täysipainoisesti viulunrakentamiseen. Jokainen käsityönä syntyvä soitin on yksilö, joka herää kukoistukseensa taitavan soittajan käsissä.

Kuva oikealla: Viulussa on yli 50 osaa, ja soittimen rakentaminen kestää noin 400 tuntia. Vasemmalla olevista raakapuista syntyy monen työvaiheen kautta kaunis- muotoinen, lakattu soitin. Kuvassa näkyvät myös viulun osat ja muotit, joita käytetään apuna rakentamisessa.

Täydellisyyden tavoittelija

Eija Koivu

”Viulun hieno sointi ei ollut sattumaa, vaan Kalevi Raitia on löytänyt jotain todella oleellista viulunrakennukseen liittyvistä salaisuuksista”.

Näin muistelee konsertti- viulisti Simo Vuoristo parin vuoden takaista koesoittotilannetta, jossa sai ensi kerran soittaa kangasalaisen Raitian rakentamalla viululla.

Lausunto ei ole pelkkää kohteliaisuutta, sillä Vuoristo on käyttänyt Raitian viulua sekä omilla konserteissaan että jousikvartettinsa esiintymisissä.

Perihämäläisen olinen Raitia tyytyy kuvailemaan soittimiaan hillitymmän sanakäantein omaa osaamistaan kuitenkin vähättelemättä.

Viuluja paremmin hän sanoo tunteensa urkujen ja harmoonien sielunelämän, aloittihan hän työuransa 16-vuotiaana Kangasalan Urkutehtaan äänitys- ja viritys-

puolella edeten nopeasti viritäjä/äänittäjäksi.

Urkutehtaan konkurssin jälkeen Raitia on hankkinut elantonsa urkuhuoltoyrittäjänä yhdessä urkutehtaalta tutujen taitajien kanssa.

– Viehtymykseni viuluihin lienee perua isältäni, joka rakasti viulumusiikkia. Ennen ensimmäisen viulun rakentamista perehdyin aiheeseen tutkimalla niin viulun kuin viulunrakentajienkin historiaa, kertaa Raitia.

Urkutietous eduksi

Raitian ura viulunrakentajana alkoi Tampereen työväenopiston kurssilta, josta hän jatkoi Luopioisissa asuvan viulunrakentaja Jaakko Mäkelän kursseille.

– Jalostan Jaakolta oppimaani hyödyntäen uruista sisäistämiäni tietoja.

– Puuta pitää osata lukea ja kuunnella, jotta saa viulun soimaan haluamallaan tavalla.

Puun kanssa keskustellaan koputtellen. Koputtelu alkaa jo viulun rakennuspuita valittaessa: ääni kertoo, taipuuko puu kurvikkaaksi soittimeksi ja sopivatko aihiot toisiinsa.

Viulun kansi tehdään kuusesta ja muu runko vaahterasta. Korimainen kuusi käy, mutta vaahtera ei kovuutensa vuoksi.

Aivan oma taitolajinsa on viulupuiden kuivatus, joka eri vaiheineen kestää vuosia.

Viulun rakentamisessa taide yhdistyy matematiikkaan tavalla, joka avautuu soittimen rakentajalle perinteisin malleina ja millintarkkoina mittoina.

Kuulijalle se välittyy silmiä hivelevinä muotoina ja virheettöminä sointuina.

Koputtelu jatkuu rakennusvaiheessakin.

– Pelkkien mittojen perusteella ei synny hyvää viulua. Harjaantunut kuuntelija saa koputtelemalla puulta vastauksen kysymyksiinsä.

Mestarien salaisuudet

Viulunrakentajien mekka sijaitsee Italian Cremonassa, jossa alan tunnetuimmat mestarit Stradivari ja Guarneri aikoinaan työskentelivät 1700-luvulla.

Vaikka heidän kuolema- taan on jo satoja vuosia, heidän viulunsa soivat yhä maailman konserttisaleissa.

Raitia kertoo neljällä Cremonan-matkallaan kolonneensa huolellisesti niin museot kuin kaupatkin.

Mukaan sieltä tarttui kaikesta viulunrakennuksessa tarvittavaa mallipiirroksista ja kaavioista työkaluihin ja kojeisiin.

Nykypäivänä kaikkea tarvittavaa tietoa löytyy helposti internetistä, mikä ei vielä takaa viululle lumoavaa sointia.

– Viulunrakentamiseen liittyy paljon asioita, jotka vaikuttavat henkimaailman juutuilta.

– Eipä ole Stradivariuksen viulujen yliveraisuudellekaan

löytynyt selitystä, vaikka niitä on läpivalaistua ja tutkittua modernin huipputekniikan avulla.

Soittaja tekee soittimen

Lopullisen äänensä viulu saa soittajansa käsittelyssä.

– Meistä rakentajista ei taida kovin kummoisia viulisteja löytyä. Soittotaidoksi riittää se, että pystyy rakentaessa testaamaan rekisterit ja kielet sekä trimmaamaan soittimen.

Trimmaamalla viulu viritetään soittajansa käteen sopivaksi tinkimättä ihanteellisesta soinnista.

Soitinrakentaja ei itse pääse koskaan kuulemaan viulun huippusointia, sillä viulun kypsyminen kestää 100 vuotta.

– Puu tarvitsee aikaa mukautukseen värähtelemään. Niin uskottomalta kuin se kuulostaakin, viulua voi herkistää soittamalla sille klasista musiikkia parin päivän ajan.

Puuta pitää osata lukea ja kuunnella, jotta saa viulun soimaan haluamallaan tavalla.

Kalevi Raitia

Matalan kynnyksen lauluryhmä naisille

Tuula Ruusumaa

Tamperelainen laulunopettaja Helge Nyman saa laulamisen kuulostamaan kovin yksinkertaiselta. Hänen mukaansa kyse on loppujen lopuksi korvan ja kurkun yhteistyöstä.

– Kun ihminen kuulee pianosta nuotin, hän oppii harjoittelemalla hermottamaan kurkun lihaksiston oikein. Harjoittelun kautta kurkku tuottaa automaattisesti oikean äänen, Nyman sanoo.

– Joillakin tämä yhteys on kunnossa synnyinlahjana. Kaikki voivat kuitenkin sen oppia harjoittelemalla.

Omaa instrumenttia eli ääntä ja sen käyttöä harjoitellaan Nuorisoseuran perustamassa uudessa naisten lauluryhmässä. Toistaiseksi nimetön ryhmä on kokoontunut nyt kerran, ja tuohon tapaamiseen saapui heti yli kaksikymmentä naista.

Marjo-Riitta Louhimo Kangasalan Nuorisoseurasta on positiivisen hämmennyneet suosiosta.

– Tämä tuli melko nopealla varoitussajalla, ja silti saimme näin paljon kiinnostuneita heti ensikerralla. Siitä huolimatta mukaan mahtuu vielä oikein hyvin, Louhimo tuumaa. Maarit Moberg on yksi lauluryhmästä kiinnostuneis-

ta laulajista. Joitakin vuosia Kangasalla asunut Moberg on katsellut jo pidemmän aikaa, mistä löytäisi itselleen mukavan lauluryhmän.

– Ensimmäisessä etsin itseleni gospel-porukkaa. Tämä kuitenkin vaikuttaa tosi lupaavalta. Kokoontuminen joka toinen viikko on myös hyvä juttu, sillä silloin jää aikaa muullekin.

Piirillä lauletaan käytännössä joka keskiviikko. Parillisten viikkojen keskiviikkoina siellä harjoittelee miesten ryhmä Lauluklubi Gents.

Ryhmää yhdistää yhteinen laulunopettaja Helge Nyman.

Gentsin puheenjohtaja Kari Mäkiö oli läsnä myös naisten lauluryhmän ensimmäisessä kokoontumisessa kertomassa lauluklubin toiminnasta. Gents on aktiivinen ryhmä, joka tekee melko paljon myös hyväntekeväisyyskeikkaa.

– Meidän ohjelmistomme kuuluu solistisia numeroita, yhdessä laulettavia lauluja sekä jonkun verran yhteislaulua yleisömmme kanssa, Mäkiö toteaa.

Naisten lauluryhmä kokoontuu Piirillä keskiviikkoisin kello 19 parittomilla viikoilla. Tiedustelut Marjo-Riitta Louhimo p. 045 165 0322.

Helge Nyman (etualalla) rohkaisee kaikkia laulamaan. Kari Mäkiö, Marjo-Riitta Louhimo ja Maarit Moberg ovat innostuksen jo löytäneet.

Raitian viulu soi Kangasalan kirkossa

Konserttiviulisti Simo Vuoristo soittaa Kalevi Raitian rakentamaa viulua ensi sunnuntaina Kangasalan kirkossa pidettävässä konsertissa.

Vuoristo konsertoi yhdessä Kangasalan seurakunnan johtavan kanttorin Matti Huomon kanssa. Konsertissa kuullaan muiden muassa Bachia, Vivaldia, Händeliä, Kuulaa ja Järnefeltiä.

Simo Vuoristo on esiintynyt useimpien suomalaisten orkestereiden solistina. Hän on konsertoinut omin konsertein ja kamarimuusikkona niin koti- kuin ulkomaillakin.

Vuoristo on toiminut kaupunginorkesterin konserttimestarina sekä Jyväskylässä että Turussa. Vuodesta 1979 lähtien hän on opettanut viulunsoittoa Turun konservatoriossa, jonka yliopettajan toimesta hän jäi eläkkeelle vuonna 2010.

Simo Vuoriston ja Matti Huomon konsertti Kangasalan kirkossa sunnuntaina 9.2. kello 16.

Äijälän piirakkakurssien putki avautuu äijäkurssilla

Äijälässä on muutaman viimeksi kuluneen vuoden aikana perehdytetty lähes tuhatlukuinen määrä väkeä karjalanpiirakan teon salaisuuksiin.

Yksinomaan lasten kursseilla käy vuosittain keskimäärin 150 innokasta pulkanpyörittäjää. Kuluvana vuotena järjestetään viisi piirakanteon koulutustilaisuutta.

Viime vuonna kokeiltiin ensimmäistä kertaa miehille suunnattua kurssia.

Tiedossa ei ole, että missään muualla olisi aiemmin jaettu piirakkaoppia erityisesti miehille suunnattuna.

Äijäkurssille löytyi tulijoita tungokseen asti. Jos silloin ei mukaan tullut, niin nyt se on jälleen mahdollista. Miesten piirakkakurssi järjestetään 18. helmikuuta.

Heti kahtena seuraavana peräkkäisenä päivänä voivat sitten muutkin aikuiset tulla mukaan. Heinäkuun alussa ovat vuorossa lasten kurssit.

Tuttuun tapaan piirakan tekeminen opetetaan lähes kädestä pitäen.

Vuosi sitten järjestettiin Äijälässä ensimmäisen kerran miehille tarkoitettu karjalanpiirakkakurssi. Nyt sille seuraa jatkoa.

Tekemänsä herkut saa totta kai ottaa mukaansa, mutta harva taitaa jaksaa kotiin asti herkkuhetkeä odotella.

Kaksi uutta näyttelyä

Kangasalan Karjalaseura avaa vuoden aikana kaksi isoa näyttelyä. Näyttelyiden aihe-

na ovat karjalaiset kansallispuvut ja karjalainen sanankäyttö.

Viimeksi mainittu Kirja kertoo karjalasta -näyttely avataan kirjaston näyttelytila Terrassa lokakuun lopulla.

Karjalainen kirjallisuus on Karjalan Liiton vuoden tee-

mana, joten aihe on eri tavoin esillä laajemminkin.

Pääsiäisen tienoilla Äijälässä pidetään pääsiäismyyjäiset, jossa tarjolla on myös karjalaisia perinneruokia.

Kauko Äikäs

Piirakkakurssit Äijälässä miehille tiistaina 18.2. ja kaikille avoimet keskiviikkona 19.2. ja torstaina 20.2., kaikkina päivinä klo 18–20. Ilmoittautuminen 11.2. mennessä Vilma Kilpiölle, p. 050 353 8520. Äijälän osoite on Liuksialankuja 33.